БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 290 (8815)
ДЕКАБРИИН 11
ЧЕТВЕРГ
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

Уран зурааша С. Бондарай зураһан плакат. (Зураглан харуулгын искусствын гүрэнэй хэблэл).

КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй материалнуудые хүн бүхэндэ гүнзэгыгөөр тайлбарилжа үгэхэ

«1959—1965 онуудта СССР-арадай ажахые хүгжөөхэ абарита тоонууд тухай» ПСС-эй XXI съезд дээрэ нү-р Н. С. Хрущевой хэхэ элнд-ээй тезисүүд тухай асуудал бшэн хэлсэһэн областной жээтэбэшэ XXI партийна нференци уржадэр дүүрэбэ. нференциин делегадууд энэ удалые тон ехэ эдэбхитэй-р зүбшэн хэлсээ. Гушаад үгэ хэлэжэ, ехэ олон ду-дхалнуудые оруулаа. Үгэ лэһэн хүн бүхэн нүхэр Н. С. ущевой хэхэ элидхэлэй те-сүүдые, мүн «Ажабайдалтай ргуулиин холбоо барисаае хижүүлхэ, орон дотор ара-й гэгээрэлые саашадань гжөөхэ тухай» тезисүүдые эн зүрхэнһөө ехэтэ һайшаа-зуураа, тус документнүүдэй литическэ, практическа бо-уласхоорондын туйлай э удхашанартай байһыень олон тэмдэглэбэ.

Областной ээлжээтэбэшэ XI партийна конференци эдэ үхэтэ документнүүдые бү-н һайшааһан тогтоол нэгэн угаар баталан абаад, тэндэ раалагдаһан коммунизм йгуулгын агууехэ програм-ын амжалтатайгаар бэелүү-гдэхэ байһандань лаб най-жа байһанаа мэдүүлбэ. ПСС-эй ЦК-гэй ноябриин ленумэй материалнуудай үхэтэ удхашанарые олонии-ажалшадта гүнзэгыгөөр йлбарилан ойлгуулха, ком-унизм байгуулгын шэнэ зо-илгонуудые хэлбэришэгүй сэ-эр бэелүүлхын түлөө тэм-лдэ республикын ажалша-е элсүүлхэ, коммунистичес-мүрысөө үргэнөөр дэлгэ-үлхэ гээшэ областной пар-йна организациин шухалын ухала зорилго мүн гэжэ нференциин тогтоол соо агдана.

Конференци дээрэ шүүмжэ-болон өөрыгөө шүүмжэл-урда урдынхиһаа хурсаар гдэбэ, дутуу дунда зүйл-үд, алдуу эндүүнүүд бад йса элирүүлэгдэбэ. Энэ ехэ б. Иимэ түүхэтэ документ-үд тухай хөөрэлдэжэ байха-а, хараалагдаһан зорилго-удые бэелүүлгэдэ һаад уша-улжа боломоор зүйлнүүдые алуун түмэрөөр хайража» лгааха хэрэгтэй бшуу. Теэд туу дунданууд тухай хэлэ-болоо һаа, манайда үшөөл он байһаар. Зарим аймагудта, илангаяа Түнхэнэй, эгын, Мухаршэбэрэй, играйн болон Яруунын ай-гуудта малай үбэлжэлгэ муу байна. Нёдондо үбэ-лхидэ орходоо үбһэ тэжээ-эр элбэг байбашье мал оор гарзална, үхэнэ. Энэ түлэб юун дээрэһээ боло-гэхэдэ, малшадай дунда йгууламжын хүдэлмэри һу-ар ябуулагдана, коммуни-ческэ мүрысөөн эмхидхэг-эгүй, дүй дүршэл багатай уу малшадта бодото туһа-жа үзүүлэгдэнэгүй. Мүнөө э зарим аймагууд хэдэн зуугаад малаа үхүүлээд байна. Долоон жэл соо мяха үйлэдбэрилгэ 2,4 дахин, һү һаалга хоёр дахин, нооһо хайшалан абалга гурба дахин ехэ болгохоор республикамнай хараална ха юм. Теэд мүнөөнһөө малаа иимэ олоор үхүүлжэ байбал, энэ уялгаяа республикымнай дүүргэхэ бэрхэтэй болохо бшуу.

КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй материалнуудые арад зоной дунда тайлбарилхадаа, энэ мэтын дутуунуудые дары усадхалгада олониитын анхаралые хандуулха шухала. Агитатор, пропагандист болон элидхэлшэ бүхэн тус материалнуудые ажабайдалтай, ажал хүдэлмэритэй, коллектив бүхэнэй урда байһан бодото зорилготой нягта холбоотойгоор тайлбарилха зэргэтэй. «1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай» юрэ хөөрөөд лэ, харин республикынгаа урда, тус коллективэй урда байһан бодото зорилгонууд тухай, тэдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ арга боломжонууд, замууд тухай тодорхойгоор хэлэжэ үгөөгүй һаа, элидхэлшэ гү, али агитатор өөрынгөө хэрэг бүтээхэгүй болоно.

Дурсагдагша документнүүдые тайлбарилга республика дотор хүсэд хангалтатай һайнаар ябуулагдана гэхын аргагүй. Саашадаа энэ хүдэлмэриие эрид үргэдхэхэ, һайжаруулха шухала. Партийна болон ажалшадай суглаанууд боложо, энэ асуудалые зүбшэн хэлсэһэниинь мэдээжэ. Зүгөөр ойлгууламжын бүхы хүдэлмэриие миил энээгээр хизаарлаад дүүргэхэ гэбэл, ехэ буруу, алдуутай ябадал болохонь лабтай. Хараад үзэхэдэ, эдэ суглаануудта ехэ үсөөн хүн хабаадаһан байна. Жэшээлхэдэ, тезисүүдые зүбшэн хэлсэһэн суглаануудта хамта дээрээ Байкало-Кударын аймагта миил 2000 гаран хүн, Түнхэнэй аймагта—оройдоо 2150 үлүүтэй хүн хабаадалсаһан байна. Энэ хадаа аймагай ажалшадай тон үсөөхэн хубинь болоно. Тиихэдэ Прибайкальска, Кабанск болон Бичурын аймагуудай зарим эхин парторганизацинууд энэ асуудалые партийна суглаан дээрээшье зүбшэн хэлсээдүй байһаар. Эхин партийна организаци бүхэн энэ асуудалые суглаан дээрээ дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэхэһээ гадна, ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, тэдэнэй оруулһан дурадхалнуудые бүридхэн абаха зорилготой.

КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй материалнуудтай хүн бүхэниие гүнзэгыгөөр танилсуулхын тулада хаа хаанагүй ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри саашадаа бүри үргэнөөр ябуулая!

России Федерациин уран зохёолшодой Түрүүшын съезд дээрэ

Россин Федерациин уран зохёолшодой Түрүүшын съезд декабриин 9-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ. Национальна литературын һалбаран мандалга тухай автономно республикануудай уран зохёолшодой хэлэхэдэнь съезддэ хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

— Манай литература,— гэжэ бурят уран зохёолшо Намжил Балдано хэлэбэ, — арбан романтай энэ съезддэ ерэбэ. Энэ баримтын ойлгогдохын тулада иигэжэ хэлэхэ хэрэгтэй: бурят авторай түрүүшын повесть имагта 1932 ондо хэблэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ һүүлэй хоёр жэлэй турша соо бурят уран зохёолшодой зуугаад томо зохёолнууд хэблэгдээ.

Энэ литература эб найрамдалай, арадуудай хани барисаанай түлөө тэмсэлдэ ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Уран зохёолшо Фатых Хусни (Татарай) иигэжэ хэлэбэ: ехэ ехэ литераторнууд гансал Москвада, Ленинградта байдаг юм гэжэ зарим критигүүдэй һанадагынь зүб бэшэ байна. Юуб гэхэдэ, хакасс, бурят, чукотско болон бусад уран зохёолшодой бэлиг шадабаринь ехээр хүгжэжэ байна.

Удмуртиин литератор Андрей Бутолин Удмуртиин залуу литературын амжалта тухай хөөрэбэ. Энэ арад революциин урда тээ өөрын үзэг бэшэггүй байгаа. Республикын уран зохёолшод мүнөө хори гаран романууд болон повестьнуудтай энэ съезддэ ерэбэ. РСФСР-эй Уран зохёолшодой союзые байгуулга хадаа Россин Федерациин арадуудай литературын хүгжэлтэ тухай партиин эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолго гаргажа байдагыень гэршэлһэн үшөө нэгэ эли тодо гэршэ болоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Залуу уран зохёолшодой хүүгэдтэ зорюулан бэшэһэн шэнэ номууд тухай Сергей Барузлин, мүнөөнэй поэзидэхи шэнэ зүйлнүүд тухай Виктор Перцов хэлэбэ. Москвагай пионернүүдэй делегаци съездые амаршалаад, үхибүүд тухай, үхибүүдтэ зорюулһан элдэб янзын һайн номуудые олоор бэшыт гэжэ уран зохёолшодто хандаба.

РСФСР-эй Культурын министр А. И. Попов, «Литература и жизнь» газетын главна редактор В. Полторацкий, уран зохёолшод М. Дудин, Е. Долматовский, Г. Кунгуров болон бусад үгэ хэлээ.

(ТАСС).

ЗАЛУУГАЙ ЭРШЭ ХҮСЭН

Ута гэгшын прицептэ модо ашаһан мантан томо МАЗ-уудай мундуугаар бүрхирэлдэхэ, хүүелдэхэ, электрохюрөөгэй эршэтэй шангаар забда залигүй шэнхинэхэ, шааяха абяан, мүн тэдэнэй дундуур хүдэлмэришэдэйшье бэе бэеэ шанга шангаар ооглолдохонь Ильхиин барилгын участок дээрэ үглөөнһөө үдэшэ болотор заахашье замханагүй.

«1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдээр зоригжоһон эндэхи хүдэлмэришэд, барилгашад ажалайнгаа эршэ хүсэ үдэрһөө үдэртэ улам шангадхажа байна. Мүнөө энэ барилгын участогай түрүү дархан нүхэр А. Морозовой хүтэлбэрилдэг дархашуулай бригадынхид оронойнгоо ниислэлэй Москва-Сортировочная депогой комсомол-залуушуулай үүсхэлые халуунаар дэмжэн, коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэ олохын түлөө мүрысөөндэ оролсонхой. Энэ бригадынхид барилгынгаа участок соо эрхим шанартай, бүтээсэ ехэтэй ажалаараа хододоо шалгардаг юм. Гансахан байгша ондо энэ бригадынхид хүдэлмэришэдэй һууха 5—5 байратай арбаад гэр, мүн бусад хэдэн барилга хэжэ ашаглалгада орууланхай. Бригадын залуу модошо дархашуул нүхэд А. Алексеев, В. Миневичус, И. Пушкарев, К. Григорьев, В. Алексеев үдэр бүриингөө даабариие хододоо 120—150 процент һайн шанартайгаар дүүргэдэг байна.

—Бидэ үнэн зүрхэнһөө коммунистическэ ёһоор ажаллаха, һураха, ажаһууха зорилго урдаа табихадаа, нэн түрүүн ажал хүдэлмэридөө бүри ехэ амжалта туйлахаар шиидээбди. Бригадамнай саашадаа үдэр бүриингөө даабариие 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэжэ, хоёр һара соо хэхэ ёһотой хүдэлмэриие һара хахадай туршада бүтээдэг байхабди. Ямаршье барилга хэхэдээ, тэрэнэйнгээ шанарые эрхим һайнаар, гаргаша багатайгаар бүтээхэбди. Гадна хүн бүхэн хэһэн ажалдаа голодоһо гаргахагүй, барилгын модо болон бусад хэрэгсэл шадаал һаа гамтай, химдаар гаргашалжа, мүнгэн зөөри алмахын түлөө тэмсэхэ юм,—гэжэ бригадир нүхэр Морозов хөөрэнэ.

Һаяхан бригадын гэшүүд мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлхын тула тусхай техническэ курсада һуралсажа, ажалай түрүү дүй дүршэлые халан абаад, Майн 1 болотор мэргэжэлэйнгээ разрядые нэгэ шатаар дээшэлүүлхэ гэлсэбэ. Мүн энэ үе соо бригадын гэшүүн бүхэн барилгын хоёрдохи мэргэжэлтэй болохо юм. Тэрэшэлэн мүнөө үбэлдөө бүгэдөөрөө политическэ кружогто һуралсаха, уран һайханай самодеятельностьдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байна.

—Бидэнэр коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ абахын тула мүрысөөндэ оролсоходоо, миин хооһон, гоё гоё уялга абаад лэ һанаагаа амарха бэшэ, харин тэрэнээ бэелүүлжэ, илалта туйлахын түлөө үсэд шангаар тэмсэхэ байһанаа һайса мэдэнэбди. Бидэ үнихэнэй сугтаа хүдэлжэ, бэе бэеэ һайн мэдэхэ, найдалсаха болонхойбди. Тиимэһээ ямаршье бэрхэшээлэй тохёолдобошье, энэ харюусалгатай зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха байһандаа бата этигэнэбди,—гэжэ бригадын гэшүүн, комсомол нүхэр А. Алексеев бултанай зүгһөө найдангяар мэдүүлнэ.

М. Сосов.

Заиграйн аймаг.

Коммунистическэ мүрысөөндэ оролсоно

Коммунизм байгуулха асари ехэ түсэб тухай даабарита тоонуудые совет арадай эдэбхи үүсхэлтэйгээр, урма баярай оршон байдалда зүбшэн хэлсэжэ байхадань, үргэн ехэ өөрөнойомнай залуушуул коммунистическэ ёһоор ажаллаха, ажаһууха гэһэн гайхамшаг хүдэлөө хаа хаанагүй дэлгэрүүлбэ. Энэ хүдэлөөе Яруунын аймагай залуушуул һайшаан дэмжэжэ, коммунистическэ ажалай бригада, фермэ, гүүртэ, отарын нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэжэ захалба.

Үдэ голой үргэн талада оршоһон Ашы нютаг. Эндэ «Путь социализма» колхозой һаамхай үнеэдэй гүүртэ үбэлжэжэ байнхай. Партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые энэ гүүртэдэ зүбшэн хэлсэлгэ боложо, коммунистическэ ажалай гүүртэ гэжэ нэрлүүлдэг болохын түлөө эндэхи һаалишад мүрысөөндэ оролсоо.

Тус гүүртэ ганса колхоз соогоо бэшэ, харин аймаг дотороо дэлгэрһэн комсомол-залуушуулай гүүртэнүүдэй мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Тиихэдэ гүүртые даагша, залуу басаган Цыжип Гармаева байгша оной эхинһээ хойшо һү һаалгаар аймаг соогоо түрүүлжэ ябана.

Ажахын жэлэй арба нэгэ һарын дүнгөөр колхозойнгоо үнеэн бүриһөө 1436 литр һүнэй һаагдахадань, Ашын гүүртын һаалишад 1500—1768 литр хүрэтэр һаагаа.

—Гүүртэеэ коммунистическэ ажалай гүүртын нэрэ зэргэтэй болгохын тула гансал һайнаар ажаллаха бэшэ, харин ажал хүдэлмэридөө, ажабайдалдаа жаяг заршамтай, соёл культуратай байха, мэргэжэл, шадабаряа дээшэлүүлхэ, һуралсаха ёһотойбди,— гээд тэрэ суглаан дээрэ ахалагша һаалишан Цыжип Гармаевагай хэлэхэдэ, сугтаа хүдэлмэрилдэг нүхэдынь бүримүһэн дэмжэбэ. Мүн энэ гүүртэдэ хорёод гаран жэл соо ажаллажа байһан Цырендулма Жигжитова залуушуулайнгаа эдэбхи үүсхэлые ехэтэ һайшаажа, зүрхэнэй халуун үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Тиигэжэ тус гүүртынхид жэлэй дүүрэтэр партиин XXI съездын хүндэлэлдэ үнеэн бүриһөө 1700 литр һү һааха гэжэ шиидээ. Мүн ойрын жэлнүүдэй туршада гүүртынгээ бүхы үнеэдэй үүлтэр һайжаруулжа, жэлдээ 1700—2000 литр бэшэ, харин 3000—3500 литр һү һааха аргатай болохо ёһотойбди гэжэ мэдүүлбэ.

Мүнөө эндэхи һаалишад Саянтын һаалишадай жэшээгээр үбэлдөө үнеэдһээ һү ехээр һаахые оролдожо, малайнгаа харууһа, эдеэлүүлгые һайнаар эмхидхэнэ. Гэбэшье һаалишадай амжалтатайгаар ажаллаха арга боломжо эндэ хүсэд олгогдоогүй. Гансашье Ашын гүүртэдэ бэшэ, колхозой бусад гүүртэнүүдтэшье һаамхай үнеэдые илгажа, һайнаар эдеэлүүлхэ, бүлеэн уһаар уһалха хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Зориг хүсэлөөр дүүрэн залуу һаалишад, малшадайнгаа коммунистическэ ажалай бригада гэжэ нэрлүүлхын түлөө мүрысөөндэ оролсоод байхадань, тус колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыдыпов М. Б.), партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Бахлаев С. А.) амжалтатайгаар ажаллаха, коммунистическээр ажаһууха хэрэгтэнь арга боломжо гүйсэд олгохо ёһотой.

Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, мяха-һүнэй совхозой хоёрдохи фермын һаалишад, «Знамя» колхозой механизаторнууд, Иисингын болон Яруунын загаһашад коммунистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоно. Жэшээлхэдэ, жэл бүхэндэ орооһо тариаанай муу бэшэ ургаса абажа, ажалай амжалтаар суурхадаг «Знамя» колхозой Георгий Воробьевой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай тракторно-тариаан ажалай бригадынхид коммунистическэ мүрысөөндэ оролсобо. Тэдэнэр партиин XXI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр бүхы трактор, хүдөө ажахын машина, зэмсэгүүдые эрхим шанартайгаар заһажа дүүргэхын, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абахын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээ. Мүн бригадын олон механизаторнууд саашадаа мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, һуралсаха юм.

Ц. Дандаров.

Жэлэйнгээ даабариие дүүргээд...

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд КПСС-эй XXI съездын ойртохо бүри ажалайнгаа эршые улам шангадхана. Модо хюрөөдэдэг цехын мастер Белокрыловай халаанайхид жэлэйнгээ даабариие ноябриин 28-да дүүргээд, мүнөө 1959 оной түсэбөөр ажаллажа байна. Тиихэдээ энэ халаанай хүдэлмэришэд орон дотороо дэлгэрһэн залуушуулай хүдэлөөе баяртайгаар дэмжээд, коммунистическэ ажалай халаан гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ оролсожо, шэнэ уялгануудые абаа. Энэ халаанай гэшүүн бүхэн ажалдаа бүри һайнаар хандаха, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, станогуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг боложо, һара бүриингөө даабариие 5—6 хоногоор урид дүүргэжэ байха гэлсээ. Тиихэдэ 1959 оной түрүүшын хахадта хүн бүхэн өөһэдынгөө мэргэжэлые нэгэ разрядаар дээшэлүүлхэ, жэл соо уралан нарижуулгын 10-һаа үсөөн бэшэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ юм.

Мүнөө модо хюрөөдэгшэд халаан бүриингөө даабариие ходо үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, коммунистическэ ёһоор ажаллаха, ажаһууха гэһэн уялгаяа бэелүүлжэ эхилээ.

Л. Хайдурвай фототекст.

Бригадирай уряал

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ эршэ хүсэеэ улам шангадхажа байһан Улан-Удын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд коммунистическэ ажалай бригада, халаан гэжэ нэрлүүлхын түлөө мүрысөөндэ улам олоороо орожо байна.

Һаяхан комсомол-залуушуулай суглаан дээрэ судна хабсаргагшадай бригадын бригадир нүхэр Бирюков коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоебди гэжэ нүхэдөө уряалба. Тиигээд энэ бригадынхид дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. «Халаанайнгаа даабариие 7 час соо дүүргэхэ, тинхэ зуураа, наймадахи часаа ондоо мэргэжэл шудалалгада зорюулха, халаанай гэшүүн бүхэн уралан нарижуулагша боложо, һарадаа 1—1 дурадхал оруулжа байха, хаанашье ябахадаа бусадта жэшээ харуулхабди. Эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэбди» гэжэ тэрэ уялга соонь хэлэгдэнхэй. Тэрэшэлэн һара бүри 10 часһаа доошо бэшэ саг соо байрын гэрнүүдэй барилгада ажаллахабди. 1959—1965 онуудта бултадаа дунда болон техническэ дунда һургуулитай болохобди гэжэ бригадын гэшүүд мэдүүлээ.

Нүхэр Бирюковой бригадын жэшээгээр слесарь Шигаевай, судна хабсаргагша Виктор Павловай бригаданууд мүн лэ коммунистическэ мүрысөөндэ оролсобо.

В. Афанасьев.

ССР-эй Журналистнуудай союзда

СР-эй Журналистнуудай союргбюрогой ээлжээтэ заседани о, союзда гэшүүдые абалга асуудал харагдаба. Энэ жэ-—9 һарын туршада СССР-эй алистнуудай союзда газетэжурналнууд, радио болон хэбгазарнуудай 15 мянга шахуу мэрилэгшэд абтаһан байна. үедэ союзай гэшүүдтэ 14 гаран биледүүд үгтэнхэй.

оной февралиин 27-һоо урда енсидэ гараһан штатна литена хүдэлмэрилэгшэдтэ үгтэрэнэй пенсиие хүсэлдүүлжэ тухай СССР-эй Министрнүүтэдэй хэргэдэ ажалай болон салин хүлһэнэй асуудал эрхилдэг Гүрэнэй комитедэй шиидхэбэри оргбюородо мэдээсэгдэһэн байна.

Советскэ журналистнуудай делегациин Венгри ошожо, ерэһэн тухай Д. П. Горюновой, советскэ журналистнуудай делегациин Вьетнамай Демократическа Республикада ошожо ерэһэн тухай А. Я. Баевай элидхэлнүүдые оргбюро шагнаба.

Советскэ журналистнуудай Бүхэсоюзна түрүүшын съезддэ зорюулагдан нээгдэхэ выставкын программа зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаа.

(ТАСС).

Областной ээлжээтэбэшэ XXI партконференци

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуud тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд тухай

КПСС-эй Бурядай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. ХАХАЛОВАЙ элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ

* * *

Делегат нүхэр Ножкиной үгэһөө

Городой коммунистнууд, комсомолшууд болон ажалшад митинг, суглаануудта хабаадажа, ажалай эмхидхэлые, партиина, советскэ, ажахын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие улам һайжаруулха зорилготой олон дурадхал оруулһан байна. Захиргаанай аппарадые хороожо, сомор болгохо асуудалаар 400 гаран хүн дурадхал оруулаа. Гэхэтэй хамта жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, продукциингаа өөрынь үные химдаруулха, алмалта арьбалалта хэхэ гэхэ мэтэ шэнэ уялгануудые абабад. Мүнөө городой предприятинуудаар коммунистическэ мүрысөөн дэлгэрээд, 40 гаран бригада коммунистическэ бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ эхилэнхэй.

Нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, городой предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэреэ зүбөөр, һайнаар эмхидхэжэ, продукци ехээр бүтээн гаргадаг болохые, ажалай бүтээсые 54 процентээр дээшэлүүлхые хараалаа. Тэрэшэлэн гэр байрын барилга 500 мянган дүрбэлжэн метрээр ехэ болохо, хүүгэдэй 25 сад, 15 ясли, 4 больница, мүн соёл гэгээрэлэй бусад предприятинууд баригдахаар хараалагдана.

Долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгэ партийна комитедүүдэй, профсоюзай, комсомолой организацинуудай хүдэлмэриһөө дулдыдахань элитэ. Тиимэһээ партийна организацинууд ажалшадай дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой болоно.

Манай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии. Барилгашад хэжэ байһан хүдэлмэреэ саг болзор соонь дүүргэдэггүй, барилгаяа шанар муутайгаар хэдэг, мүнгэ зөөри хэмжээнһээ үлүү ехээр гаргашалдаг байна. Барилгын организацинуудые тусхай мэргэжэлтэй болгохо, заримыень нэгэдхэхэ гэһэн дурадхалнууд ороһоор үнинэй. Тиимэ хэмжээнүүдые абаад байбал, барилгын индустриальна арга методүүдые бүри үргэнөөр хэрэглэхэ, һайнаар бариха ябадал хангагдаха һэн. Материально-техническэ хангалгын хэрэгые гуримшуулха шухала. «Сибэлектромонтаж», «Сантехмонтаж» гэдэг организацинуудые нэгэдхэхэ хэрэгтэй гэжэ һанагдана.

Промышленна шэнэ предприятинуудые бии болгохо асуудал һаяар шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Манайда зэр зэмсэг бүтээхэ завод, механическа шудхалаа хэхэ завод гэхэ мэтые бариха гээшэ зайлашагүй шухала болоод байна.

Нүхэдүүд! КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые городой партийна организаци бүрин һайшаагаад, бүхы коммунистнууднай КПСС-эй ЦК-е тойрожо бүри нягтаар эмхидхэн жагсаха, партиин табиһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ байха гэжэ партиин Центральна Комитедые найдуулна.

Делегат нүхэр Бадмацыреновэй үгэһөө

«Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдые советскэ багшанар бүхы совет арадтаяа хамта урма баяртайгаар угтажа, үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэ.

Энэ түүхэтэ документ соо марксизм-ленинизмын һургаалые творческо ёһоор хэрэглэжэ, һуралсалые ажал хүдэлмэритэй нягтаар холбожо, коммунистическэ обществын шэнэ түхэлтэй хүнүүдые бэлдэхэ тухай түрэл партиимнай хандуулжа байһан анхарал оролдолго элитээр харагдана.

Арадай гэгээрэлые шэнэдхэн хубилгаха гээшэ тон шухала, бүхы хүн зондо хабаатай хэрэг болоно. Тиимэһээ энэ хэрэг гансахан лэ арадай гэгээрэлэй органуудай хүсөөр бэелүүлэгдэхэ ёһогүй. Партийна организацинуудай хүтэлбэри доро советскэ, ажахын органууд, комсомолой профсоюзна организацинууд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой.

Дунда эрдэм олохын тула түрүүшын шатада 8 жэлэй һургуули байгуулха гэһэн дурадхалые бидэнэр һайшаанабди. Саашадаа дунда эрдэмтэй болохын тула үхибүүд хүдэлмэришэн, хүдөөгэй залуушуулай үдэшын һургуулида, интернат-һургуулида, ажалай политехническэ 11 жэлэй болон бусад һургуулида һураха аргатай болохо байна.

Манай бодоходо, интернат-һургуулинуудые һуралсалай болон үйлэдбэриин һайн хэрэгсэлтэй мүнөөнэй дунда һургуулинуудай һуури дээрэ эмхидхэбэл таарамжатай. Иимэ һургуулинуудые ерэхэ жэлһээ, жэшээлхэдэ, Ахын, Хойто-Байгалай, Баунтын аймагуудта нээгээд, саашадаа аймаг бүхэндэ байгуулха шухала. Энэ хэрэгтэ гүрэнэй мүнгэн зөөриһөө гадна колхозуудай, арадай ажахын соведэй мэдэлэй промышленна предприятинуудай мүнгэн зөөри хэрэглэгдэхэ болоно.

Ажалай политехническэ 11 жэлэй һургуулинуудые томо колхоз, совхоз, промышленна предприятинуудай дэргэдэ эмхидхэхэ шухала. Тиихэдээ үхибүүдтэ ямар мэргэжэл олгохо тушаа асуудал түрүүлэн шиидхэхэ хэрэгтэй. Колхоз, совхоз, предприятинууд үхибүүдэй мэргэжэл шудалхадань таатай зохид эрхэ байдал байгуулха болоно. Иимэ һургуулинуудые эмхидхэлгэдэ мүн колхозуудай мүнгэн зөөри элсүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Ерэхэ долоон жэлдэ үдэшын һургуулинууд олоор нээгдэхэ юм. Манай республикада иимэ һургуулинууд аймаг бүхэндэ нээгдэжэ, һурагшадайнь тоо долоон жэлэй туршада 14 дахин олошорхо юм. Тиимэһээ хүдэлмэришэн, хүдөөгэй залуушуулай үдэшын һургуулинуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дунданууд дары усадхагдаха ёһотой. Эндэ ажаллахын тула мэргэжэл, шадабари ехэтэй багшанар эльгээгдэхэ болоно.

Бурят һургуулинууд тушаа хэлэхэдэ, бэлэдхэлэй классһаа эхилээд, 5-дахи класс дүүргэтэрнь үхибүүдтэ һуралсалай предмедүүдые үндэһэн хэлэн дээрэнь заабал һайн гэжэ һанагдана.

Делегат нүхэр Шевченкын үгэһөө

Манай орон дотор социалистическэ байгуулалтын туйлаһан асари ехэ амжалтанууд КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд дотор эли тодоор харуулагдана.

1959—1965 ондо манай ороной арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ даабарита тоонуудые, мүн арадай гэгээрэлые ажабайдалтай нягтаар холбохо тушаа асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ республикымнай ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадана. Жэшээнь, республика дотор КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй түүхэтэ документнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ 150 мянгаһаа дээшэ ажалшад хабаадаад байна. Тэдэнэй олонхинь ажалай бүтээсые ямар аргаар дээшэлүүлхэ, нютагай арга боломжонуудые элирүүлхэ тушаа хэдэн зуугаад үнэтэ дурадхал оруулаад, түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездые эрхим һайн ажалай бэлэгээр угтахын түлөө тэмсэнэ. Жэшээлхэдэ, Улан-Үдын № 1 хилээмэнэй заводой хүдэлмэришэдэй коллектив ерэхэ долоон жэлэй түсэбые зургаан жэлдэ дүүргэхэ зорилго урдаа табяад, завод дотороо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэнэ. Мүн «Механлит» заводойхид, сэмбын фабрикынхид, паровозо-вагонно заводойхид, Байгалай леспромхозойхид болон бусад олон промышленна предприятинууд байгша ондо продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые декабриин 14 болотор дүүргэхын түлөө оролдон ажаллана. Тиихэдэ эдэ предприятинуудта коммунистическэ ажалай бригадын алдар нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө патриотическа хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрнэ.

Мүн республикын олохон предприятинуудта доторой арга боломжонуудые элирүүлхэ тусхай бригаданууд эмхидхэгдэнэ.

Манай ороной ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб болбол коммунизмын материально-техническэ база байгуулха, гүрэнэй экономическа, бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые улам ехэдхэхэ, арад зоной материальна болон культурна байдалые эрид һайжаруулха агуу ехэ программа гэжэ тоолон ажаллаха гээшэ бидэнэй нангин уялга мүн.

* * *

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: областной ээлжээтэбэшэ партийна XXI конференциин бүлэг делегадууд. Л. Хайдуровай фото.

Делегат нүхэр Якищеногой үгэһөө

Хориин леспромхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй түүхэтэ тогтоолнуудые хүндэтэй дээрэ хүлеэн абаад, түрэл партиингаа XXI съездые ажалай үндэр амжалтаар угтахын түлөө ажал хүдэлмэреэ арьбадхан ажаллажа байна.

Мүнөө манай леспромхозойхид байгша оной үнгэрһэн 11 һарын түсэбые 102,5 процент дүүргээд, саашадаа үшөө эршэ хүсэтэйгөөр ажаллана. Энээнийе хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй долгин гэршэлнэ.

Теэд леспромхозой хүдэлмэришэдэй ажал хүдэлмэридэ нилээд ехэ дутагдалнууд болон бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Бурядай совнархоз манай леспромхозые хэрэгтэй запчасть болон материалаар хангаха гэжэ оролдоногүй. Жэшээнь, поршневой бүлэг, аккумулятор гэхэ мэтын дутадаг дээрэһээ автомашинанууд хүдэлмэриин зарим сагта миин байна. Тиихэдэ үбэлэй үедэ ажаллахадаа, үмдэхэ тусгаар дулаан хубсаһан хүдэлмэришэдтэ тон үсөөнөөр угтэнэ. Мүн элдэб түхеэрэлгэ, механизмуудые гүйсэдөөр ашаглаха хэрэгтэ совнархоз һайнаар туһалнагүй.

Совнархоз түсэб зохёоходоо нютагай эрхэ байдал, хүдэлмэриин онол аргые хараадаа хүсэд абанагүй. Энээнһээ хойшо үйлэдбэриин түсэб зохёоходоо эдэниие гүйсэдөөр хараадаа абаха бэзэ гэжэ совнархоздо найдагдана.

Ажал хүдэлмэриингөө дутуу дундануудые ойрын сагта усадхан зайсуулжа, КПСС-эй XXI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахабди.

Делегат нүхэр Дондоковагай үгэһөө

Мал ажалаа хүгжөөхэ талаар манай колхоз һүүлэй үедэ зарим тэды амжалта туйлаа. Мүнөө жэл колхозой мал нилээд олошороо. 100 хонин бүриһөө зуун хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байнабди. Жэлэй дүүрэтэр 100 хонин бүриһөө үшөө 20 хурьган абтаха гэжэ һанагдана. Минии хүдэлмэрилдэг отарын хони, хурьгад гай гарзада мүн лэ ороогүй.

Манай Яруунада саһан ехээр орожо, хүдэлмэридэмнай һаад түбэг ушаруулбашье, мал адууһаяа тобир тарганаар ондо оруулжа байнабди.

Мүнөө манай колхознигууд гардероб, диван мэтын эд хэрэгсэлнүүдыешье худалдажа абаха аргатай, шанга шадалтай болоо. Теэд манай тэндэ магазинууд муугаар хүдэлмэрилжэ, шухала хэрэгтэй эд бараа асаржа худалданагүй.

Ветеринарна хүдэлмэришэднай муугаар ажаллана, ёһотой туһа хүргэнэгүй. Хони, хурьгадай үбдэхэдэ, 1—2 поршоог үгөөд лэ бусажа ябашадаг.

Манай колхозой мал уһаар мууса хангагдана. Хони малаа уһалхын тула хэдэн модо газарта туужа, сагаа баранабди. Партиингаа хараалһан түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохобди.

Делегат нүхэр Большаковой үгэһөө

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, Бичурын аймагай партийна организаци хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар нилээд амжалта туйлаа. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада һү абалга 2,2 дахин, нооһо—хоёрһоо үлүү дахин, мяха абалга 33 процентээр, тэрэ тоодо гахайн мяха абалга хоёрһоо үлүү дахин дээшэлээ. Таряалангай талмайе үргэдхэжэ, тэрэниие нилээд һайнаар эрхилдэг болоһоной ашаар ороохо тарян, сахарай свёкло, хартаабха болон овощь ехээр абтадаг болоо. Жэлһээ жэл бүри колхозуудай олзо доход дээшэлнэ. Гансахан энэ жэлдэ колхозуудай олзо доход нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ болоо.

Мүнөө үедэ манай колхознигууд, совхозой хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, тэрэниие бүримүһэн дэмжэжэ, доторойнгоо арга боломжонуудые элирүүлжэ, саашадаа ажахыгаа хүгжөөхэ холын хараата түсэбүүдые зохёожо байнхай.

Аймагай колхозууд, совхоз 1965 ондо ороохо таряа абалгые 60 мянган тоннодо хүргэжэ, гүрэндэ 1 миллион пууд таряа худалдаха аргатай болохоор хараална. Мүн сахарай свёкло гурба дахин ехээр абтадаг болохо. Эбэртэ бодо малай тоо нилээд олошоржо, үнеэдэй, хонидой тоо толгой хоёрһоо үлүү дахин олон болохоор түсэблэгдэнэ. Адуу малай ашаг шэмэ бүри ехээр дээшэлжэ, байгша онойхиһоо хоёр дахин ехэ мяхан, 2,2 дахин ехэ һүн, гурба дахин ехэ нооһон, дүрбэ дахин олон үндэгэн абтаха юм.

Эдэ бүхы зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула түбхын түрүүндэ тарялангай ургасые дээшэлүүлжэ, гектар бүриһөө 13 центнерһээ доошо бэшэ ороохо таряа абадаг болохо зэргэтэйбди. Энээниие бэелүүлхэ арга боломжо манда гүйсэд бии. Юуб гэхэдэ манай түрүү колхозууд энэ жэлдэ нилээд ехэ талмайһаа гектарай 14 центнер хүрэтэр ороохо таряа ургуулһан байна бшуу.

Ороохо тарянай ургасые дээшэлүүлхын тула агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые оролдосотойгоор бэелүүлхэ, газараа али бүхы аргаар уһалдаг болохо, поли дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргадаг болохо ёһотойбди.

Ерэхэ долоон жэлдэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн зорилгонууд табигдана. Тиимэһээ манай колхозуудта ажалай эмхидхэлые, тэрэнэй түлбэриие гуримшуулха, ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ тушаа хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Гадна колхозой үйлэдбэриие электрын хүсөөр хангажа, тэрэниие оньһожоруулха саг тулажа ерээ. Тиимэһээ аймагай колхозуудые гарза багатай дизельнэ двигательнүүдээр хангаха шухала.

КПСС-эй XXI съездые ажалай бэлэгээр угтахын, ерэхэ долоон жэлэй түсэбые урилшалан бэелүүлхын түлөө коммунистическэ мүрысөөн аймагай бүхы колхозуудта, совхоздо дэлгэржэ байна.

Делегат нүхэр Ренчиновэй үгэһөө

Манай арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб дотор ороноймнай зүүн районуудта онсо анхарал хандуулагдана. Эдэ районуудые хүгжөөлгэдэ ехэ мүнгэн зөөри һомологдохоор хараалагдана.

Манай республикын Ахын аймагай Саяан уулын зүүн хубинь үнгэтэ металлнуудаар тон баян гээшэ. Мүнөө үедэ арбаад гаран зүйлэй металлнууд олдоод байна. «Пионерская» гэжэ газарай баялиг мүнөө ашаглагдажа байна. Энэ хүдэлмэриие Ципиканска рудоуправлени эрхилнэ. Тиихэдээ алта малтан абаха талаар тогтоогдоһон гуримуудые эбдэнэ. Энэ хэрэгые һайжаруулха талаар бидэнэр нэгэнтэ бэшэ дурадхалнуудые оруулһан байгаабди. Гэбэшье мүнөө болотор үнгэтэ металлнуудые малтан абалгын ёһо гурим эбдэгдэһээр байна. Эндэһээ рудае самолёдоор Эрхүү хүрэтэр шэрэдэг байна. Энэ хадаа тон ехэ гаргашатай, хүшэр хүндэ хүдэлмэри. Энээниие болюулжа, металл үйлэдбэрилгые тэндэнь хэхэ байгаа. Манай Бурядай совнархоз, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда анхаралаа багаар хандуулна гээшэ. Совнархоз, партиин обком тэндэ шанаржуулгын фабрика бариха, Ципиканска управлениин хүдэлмэришэдтэ гэр байра бариха, тэрэ управлениие горнорудна управленидэ мэдэлтэй болгохо тухай асуудалнуудые шиидхэнэгүй. Эдэ асуудалнуудые түргөөр шиидхэхэ дурадхал оруулнаб.

Тэрэшэлэн ерэхэ долоон жэлдэ түмэр харгы бариха, Боксоной баялигые ашаглажа эхилхэ арга боломжо бии. 1959—1960 онуудта эндэхи баялигые шэнжэлжэ, ашаглаха хүдэлмэриин проект табигдаха ёһотой. Гэхэ зуура геологоуправлени Саяан уулын баялигаар багаар һонирходог, хүдэлмэреэ һуладхаажа байна. Гэбэл геологоуправлениин хүтэлбэрилэгшэд Ахада хүдэлмэрилжэ байһан экспедициин хүтэлбэрилэгшэдые Моондо гэжэ нютагта ерүүлхэ гэһэн захяа гаргаа. Тиигэжэ үйлэдбэриһөө хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдөө холодуулжа байна.

Геологическа хүдэлмэридэ һомологдодог мүнгэн зөөри жэлһээ жэлдэ бага болоно байна. Энэ асуудалда партиин обком, тэрэнэй секретарь нүхэр Магунов, промышленно-транспортна таһаг анхаралаа багаар хандуулна.

Гадна манай райондо колхоз хоорондын харгы, хүүргэнүүдые бариха хэрэг тон шухала байна. Энэ хэрэгтэмнай республикын организацинууд туһаламжа хүргэхэ зэргэтэй. Мүн бидэ аймагайнгаа центрые болбосон түхэлтэй болгохо гэжэ оролдонобди. Гэбэшье республикын хүтэлбэрилхы органуудай туһаламжагүйгөөр энэ хүдэлмэриие ябуулха гээшэ бэрхэтэй болоод байна.

Ахын аймагай ажалшад, коммунистнууд арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ.

*

Делегат нүхэр Лубсановай үгэһөө

Бурядай научно-шэнжэлэлгын комплексно институт мүнөө үедэ нилээд хүдэлмэри ябуулна. Манай ороной зүүн нютагуудта промышленность болон наукые хүгжөөхэ хэрэгтэ КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд соо ехэхэн анхарал хандуулагдаһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Наукануудай академиин Сибириин таһагай системэ доторхи Бурядай научно-шэнжэлэлгын комплексно институт энэ хэрэгтэ тусгаар һуури эзэлхэ ёһотой.

Энэ институт гансал гуманитарна наукануудай бэшэ, мүн естественнэ наукануудай орёо бэрхэ асуудалнуудые шиидхэхэ юм. Мүн республика доторой үйлэдбэриин хүсые саашадань түргэнөөр хүгжөөхэ арга боломжонуудые шэнжэлэн элирүүлжэ, тэдэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһаламжа үзүүлхэ ушартай. Ажахын болон эрдэм ухаанай ехэ удха шанартай эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула туе институдта тусгаар материально-техническэ база байгуулагдажа, научна кадрнууд бэлдэгдэхэ юм. Гэбэшье мүнөө институдтамнай шэнжэлэлгын болон туршалгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха тусхай һайн кабинедүүд үшөө үгы байһаар. Тиимэ дээрэһээ энэ хэрэгтэмнай партиин обком болон бусад хүтэлбэрилхы органууд туһалха бэзэ гэжэ найдагдана.

Мүнөө ороной арадай ажахые долоон жэлэй туршада хүгжөөхэ асари ехэ түсэбүүдэй табигдажа байхада республикын эрдэм ухаанай хүдэлмэрилэгшэд научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри эрид һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалжа эхилээ. Жэшээлхэдэ, хэнэйшье мэдэхээр, Саяанай хаданууд элдэб ашагта малтамалаар баян гээшэ. Тиимэ дээрэһээ эдэ ашагта малтамалнуудые бэдэрэн оложо, долоон жэлэй туршада манай ороной экономическа талаарнь улам саашань хүгжөөхэ хэрэгтэ хабаадалсахаяа бидэнэр һайн мэдэжэ байнабди. Мүнөө эмхидхэлэй болон шэнжэлэлгын нилээд ехэ хүдэлмэриин дэлгэрэнгы түсэб зохёогдожо эхилээ.

Бурядай научно-шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түүхэтэ түсэбые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гэжэ тэдэнэй үмэнэһөө мэдүүлнэб.

Делегат нүхэр Галицкиин үгэһөө

Модо буулгадаг Сэлэнгын базын коллектив КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, жэлэй дүүрэтэр 50 мянган шпал түсэбһөө үлүүлэн гаргаха уялга абаад, эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна.

Манай база шэнэдхэн хубилгагдажа, гэр баридаг комбинат болгогдохо юм. Энэ хэрэгтэ мүнөө жэлдэ 4 миллион түхэриг һомологдоһон аад, оройдоол 2,5 миллион түхэригынь ашаглагдаад байна. Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэбэл, барилга хара хүсөөр хэгдэнэ, барилгын механизмууд үгы шахуу. Жэшээлхэдэ, барилга дээрэ нэгэшье кран үгы, 10 гаран автомашинын орондо арайхан гэжэ нэгэ машина хүдэлнэ. Тэрэшэлэн барилгын материалнууд дутажа, хүдэлмэридэмнай ехэхэн һаад ушаруулна.

Эдэ бүгэдэ «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэ һайса мэдээжэ байбашье, зохихо хэмжээн абтанагүй.

Предприяти бүхэн түхеэрэлгэнүүдээ заһаха базатай байха ёһотой. Теэд манда ганса токарна станогһоо ондоо юумэ үгы. «Механлит» завод машина, техникэ, түхеэрэлгэнүүдые шанар муутайгаар заһана. Энээн дээрэһээ тэдэниие түсэ заводой заһаханай һүүлээр дахинаа заһаха хэрэг али олон гарана.

Үгэ хэлэһэн нүхэд хүдэлмэришэдые хүдэлмэриин тусхай хубсаһаар саг болзортонь хангаха тухай зүб асуудал табина. Энээн тушаа министерствонүүдэй, правительствын абаһан олон тогтоол бии аад, хүсэд дүүргэгдэнэгүй.

Областной ээлжээтэбэшэ XXI партконференци

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд тухай

КПСС-эй Бурядай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. ХАХАЛОВАЙ элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ

☆ ☆

Делегат нүхэр Рудаковагай үгэһөө

Нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые манай Торнин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид тон ехэ баяртайгаар угтажа, үнэн зүрхэнһөө һайшаана. Манай орондо коммунизм байгуулха асари ехэ түсэбүүд эдэ тезисүүд соо хараалагданхай.

Социалистическэ хүдөө ажахые, нэн түрүүндэ мал ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ али олон шиидхэгдээгүй асуудал бии. Манай аймагта бардам хүрэхэ тэжээлэй база үшөө байгуулагдаагүй зандаа. Будүүн, шэмэтэ, ороһото тэжээлээр ниимнай мал жэлһээ жэлдэ хүсэд хангагданагүй. Энэ шухала хэрэгтэ аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа горьтойгоор хандуулнагүй.

Жэшээлхэдэ, кукуруза тарилга хаража үзэе. Квадратно-гнездовой аргаар тарижа, ургамалые һайнаар харууһалһан газарта үндэр ургаса абтадаг гэжэ колхозуудай дүй дүршэл дээрэһээ хараглана. Теэд манай колхозуудта кукуруза ургэн зуруудтайгаар таригдаад, харууһагүйгөөр орхигдожо, ургаса үгэнэгүй.

Тэрэшэлэн бобово, залаата ургамал (горох, викэ гэхэ мэтые) ехээр таридаг болохо хэрэгтэй.

Малай үүлтэр һайжаруулха хэрэг аймагай колхозуудта мууса эмхидхэгдэнхэй. Мал искусственна аргаар үрэжүүлхэ гүрэнэй станци аймагта байгуулжа, энэ шухала хэрэг даалгабал һайн байгаа. Колхозуудаар һайн үүлтэрэй буха, хусанууд бии гээшэ. Теэд колхозуудта тэдэниие тиимэ олоор бариһанай хэрэггүй гэжэ һанагдана.

Аймгүйсэдкомой дэргэдэ байгуулагдаһан хүдөө ажахын инспекци малай үүлтэр һайжаруулха тушаа ехэхэн хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй аад, энээндэ хамаарнагүй, өөрынгөө һуури хүсэд олоодүй байһаар.

Манай колхоз тиимэ томо колхоз бэшэ юм. Ажахыгаа саашань түргөөр хүгжөөхэ арга боломжомнайшье бирагүйхэн. 1960 онһоо хойшо малаймнай тоо толгой тэрэл зандаа үлэхэ байна. Колхоздомнай сабшалан, бэлшээри бага. Теэд манда хүдэлмэришэн олон. Харин хүршэ «Заветы Ильича» колхоз сабшалан, бэлшээреэр ехэ болобошье, хүн зоноор дуталдадаг. Тиимэһээ эдэ колхозуудые нэгэдүүлбэл, ажахыень саашадань хүгжөөхэ зохид арга боломжо олдохо байгаа. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые «Улаан Бургалтай» колхозтой нэгэдүүлхэдэ болохо.

Делегат нүхэр Очировай үгэһөө

Арад зониие марксизм-ленинизмын сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай парти саг үргэлжэ халуун анхарал табидаг. Энээн тушаа манай областной партийна организаци мүн лэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байха юм. Тиигэбэшье энэ шухала хэрэгые тоохогүй, арад зонтой холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ тушаа партиин заабариие һайнаар бэелүүлдэггүй хүтэлбэрилэгшэд үшөөл бии байһаар. Энээн тушаа партиин Түнхэнэй айкомой хүтэлбэрилэгшэдэй ажал-ябуулга аймагай партийна конференци дээрэ ехэхэн шүүмжэлэлдэ ороо. Тус айкомой секретарьнууд нүхэд Зонхоев, Попов гэгшэд арад зоной дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ анхарал багаар табидаг байгаа. Тиимэһээ тэдэнэр партиин айкомой шэнэ составта ороогүй юм.

Манай партийна хүдэлмэриин гол зорилго юуб гэхэдэ шиидхэбэри тогтоол абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула арад зоной дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулнабди. Илангаяа ажалшадай хүтэлбэрилэгшэд арад зоной дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгые партийна организациин уялга гэһэншүүгээр харадаг. Иимэ баримтануудые саашадаа тэсэхын аргагүй.

Шэнэ, түрүү юумые саг соонь дэмжэхэ, ажалшадай эдэбхи үүсхэлые бадаруулха талаар партиин Хударын айком жэшээ харуулна. Хаана шэнэ культбаза баригданаб, хаана кукурузын баян ургаса туйлагдааб, хаана ажалай түрүүшүүл амжалта туйланаб, тэндэ партиин айкомой хүтэлбэрилэгшэд ерэжэ, тэрэ дүршэлыень согсолоод, суглаа зүблөө, семинар үнгэргэдэг заншалтай.

Тиигэбэшье түрүү дүй дүршэлые согсолхо, тэрэниие элиишэлэн харуулха хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии. Мүнөө үедэ үсөөхэн, мэдэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулагдаад лэ, харин шэнэ, түрүү юумэ гаргажа байһан бусад олон түрүүшүүлэй ажал хэрэг обёороггонгүй үнгэршэдэг байна. Энэ хадаа манай газетэнүүдэй, радиогой хүдэлмэридэ нэн түрүүн хабаадана.

Мүнөө үедэ коммунистическэ мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэржэ, ажалай түрүүшүүлэй үдэрһөө үдэртэ шэнэ эдэбхи үүсхэл гаргажа байхада түрүү дүй дүршэлые согсолхо, тэрэниие дэлгэрүүлэн харуулха, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгые эрид һайжаруулха шухала.

Дунда ба дээдэ һургуулиин хүдэлмэриие шэнэдхэн хубилгаха гээшэ манай ороной хүгжэлтын шэнэ шатада таараха, тэрэнэй эрилтые хангаха зэргэтэй. Мүнөө үедэ дунда, дээдэ эрдэм абаха хэрэгые һуларуулха бэшэ, харин тэрэниие улам үргэдхэхэ, улам һайжаруулха зорилго табигдана. Манай республика дотор дунда эрдэм олохо һургуулинууд үсөөрэхэгүй, бүри олошорхо юм. Илангаяа үдэшын, заочно дунда һургуулинууд олоор байгуулагдаха болоно.

Ерэхэ долоон жэлдэ республика дотор һургуулинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа иимэ хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ һананаб. Эгээн түрүүн урдандаа һургуулида мэдэлтэй байһан гэр байшангуудые тэдэндэ гэдэргэнь бусаажа үгэхэ. Промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд һурагшадай хүдэлхэ тусхай цехүүдые бии болгоод, тэдэниие ажахын тоосоондо абаа һаань зохид. Хүдөөгэй һургуулиин һурагшадай хүдэлхын тула мүн лэ гусхай фермэ, отарануудые эмхидхэжэ, 100—150 гектар газар һургуулинуудта даалгажа үгэхэ шухала гэжэ һанагдана. Гадна эдэ жэлнүүдтэ һургуулинуудта хүдэлхын тула 250—300 мэргэжэлтэдые (инженернүүд, зоотехнигүүд болон агрономуудые) эльгээхэ хэрэгтэй болоно. Тэрэнэй хажуугаар колхоз, совхозуудта һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудые эмхидхэхэдэ зохистой.

Делегат нүхэр Врублевскаягай үгэһөө

Иволгын аймагай ажалшад КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые ехээр һайшаан угтаһан байна. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа парти, правительствын абаһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ, аймагай колхозууд ажахынгаа һалбаринуудые хүгжөөхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды амжалта туйлаа.

Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ сагай тарилай хэды муу байбашье, нёгөөдо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, аймагай колхозуудта һү һаалга 11 процент, мяха абалга 20 процент, ноoһo абалга 40 процентээр дээшэлээ. Эдэ бүгэдын ашаар гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээбди. Ерэхэ долоон жэлдэ манай колхозууд ехэнхидээ һү, овощь абадаг, ургаса үсхэбэрилдэг болохо юм. Мүнөө үедэ аймагта сабшалан, тарялан уһалха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Энэ хүдэлмэри саашадаашье үргэдхэгдэхэ байна. Огородой газар ехээр уһалдаг болоо һаа, тогтууритай, үндэр ургаса абтахань лабтай.

Мүнөө үедэ республика доторнай бэлэдхэлэй тон олон, бишыхан организацинууд хүдэлнэ. Эдэниие бултыень нэгэдүүлхэ саг ерээ. Тиигэбэл бэлэдхэлэй хэрэг гуримшуулагдаха байгаа.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын, ерэхэ жэлдэ ороoһo таряанай, овощь, хартаабхын үндэр баян ургаса хуряахын түлөө бии шадалаараа оролдохобди гэжэ «Улаан Оронго», «3-я пятилетка», «8-е Марта» болон аймагаймнай бусад колхозойхид нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Областной ээлжээтэбэшэ XXI партийна конференцидэ Сэлэнгын аймагһаа ерэһэн делегадууд заседаниин забһарай үедэ хөөрэлдэжэ байна.

Л. Хайдуровай фото.

Делегат нүхэр Давыдовай үгэһөө

Бурядай совнархозой предприятинуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, ажал хүдэлмэреэ улам һайжаруулха дурадхал олоор оруулна. Совнархозой предприятинууд промышленна продукци бүтээн гаргаха энэ жэлэйнгээ 11 һарын түсэб 103,1 процент дүүргээ. Тиихэдэ байгша ондо промышленна продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэб совнархоз дотор декабриин 20 болотор дүүргэгдэхээр хараалагдана.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездые ажалдаа үндэр амжалтатайгаар угтахын түлөө промышленна предприятинуудта социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Мүнөө манай совнархозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд предприятинуудай ажал хүдэлмэритэй танилсажа, тэдэниие хүтэлбэрилхэ онол аргаяа нилээд һайжаруулжа байна. Теэд бидэнэр туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, саашадаа ажал хүдэлмэреэ эрид һайжаруулха хэмжээ хараалаад, бэелүүлжэ байнабди.

Совнархозой байгуулагдаһанһаа хойшо багахан сагай үнгэрбэшье, үйлэдбэридэ тэрэнэй һайн нүлөөтэй байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ болоо. Юуб гэхэдэ, ажахын-политическэ асуудалнууд саг болзортоо зүбөөр шиидхэгдэнэ. Мүн предприятинууд элдэб түхеэрэлгэ, механизмуудые түргөөр абажа, саг болзортонь ашаглалгада оруулна. Мүнөө жэлые нёдондо жэлтэй сасуулхада, совнархозой туһаламжаар предприятинууд запасной часть болон бусад материал түргэнөөр худалдан абана.

Энээнһээ урда манай республикада геологическа управлени үгы байһан аад, мүнөө байгуулагдаа. Республика доторнай ашагта малтамалнууд шэнжэлэгдэн олдожо, арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ һайн нүлөө үзүүлхэ юм.

Совнархозой хүтэлбэрилхы аппарадай ажал хүдэлмэридэ байһан дутуу дунданuудые ойрын сагта усадхаха, хүдэлмэриень һайжаруулха тушаа тусхай хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхээр хараалагдана.

Делегат нүхэр Барьядаевай үгэһөө

Манай Зэдын аймагта хүдөө ажахы, тэрэнэй гол һалбари—мал ажал горьтойгоор хүгжөөгдэхөөр хараалагдана. Долоон жэлэй эсэстэ манай аймагай колхозууд 40—45 мянган центнер мяха үйлэдбэрилдэг болохо. 1958 онтой сасуулбал энэ 3 дахин ехэ байна. 10—11 мянган тонно һүн үйлэдбэрилэгдэхэ гэхэ гү, али мүнөө жэлэй хэмжээнтэй сасуулхада 2 дахин ехэ болохо. Ноoһo хайшалалга 700—750 тоннодо хүрэхэ гэхэ гү, али 1958 онтой сасуулбал 2,2 дахин ехэ болохо.

Долоон жэлэй туршада манай аймаг гол түлэб нарин ноoһотой хонитой болохо юм. Мүн һү ехээр үгэдэг мал олонтой болохо. 1965 оной эсэстэ манай колхозуудай хонидой тоо толгой 280—300 мянга хүрэхэ, совхоз 40 мянган толгой хонидтой болохо.

Эдэ тоонууд дээрэһээ харахада манай аймаг республика дотороо мал ажал эрхилдэг томо ажахы боложо шадаха байна.

Эдэ ехэ зорилгонуудые шиидхэхын тула бидэнэр эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулха ёһотойбди. Гэхэ зуура партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэридэ үшөөл ехэ дутагдалнууд бии байһаар.

Манай Зэдын аймаг 1958 ондо ажахыгаа хүгжөөхэ талаар хангалтатайгаар ажаллаашье һаа, малнай, илангаяа залуу мал ехээр гарзална. Зуун эхэ малһаа үсөөн түл абтана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, аймагай партийна организаци үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ асуудалые зүбөөр шиидхэжэ шадаагүй байһаар. Имагтал тэжээлэй ургамалнуудые ехээр таридаг, газар уһалха хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулдаг, зүб севооборотой болоо һаамнай, мүн холо байдаг бэлшээринүүдые ашаглаа һаамнай энэ асуудал амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байна. Ойрын болзорто бидэнэр 30-аад мянган гектар шэнэ бэлшээри ашаглажа шадаха байнабди. Тиихэдээ тэндэ мал уһалха хэрэг зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй. Ойрын хоёр жэлэй туршада холын бэлшээринүүд дээгүүр үрэмдэжэ малтаһан 40 гаран худагуудые түхеэрхэмнай. Энэ хүдэлмэридэмнай партиин областной комитет туһаламжа хүргэхэ ёһотой.

Манай аймагые республикын организацинуудай хэр зэргээр хүтэлбэрилжэ байһан тухай нэгэ хэды үгэ хэлэхэ байнаб. Манай Хүдөө ажахын министерство һүүлэй үедэ колхоз, совхозуудай, заһабарилгын техническэ станцинуудай хүдэлмэридэ эмхидхэхы нүлөөгөө һуладхаагаа.

Делегат нүхэр Тихоненкын үгэһөө

Сэлэнгын аймагай колхознигууд, алба хаагшад болон бусад хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые ехээр һонирхон шудалжа, аймагайнгаа ажахы болон соёл культурые саашадань хүгжөөхэ тушаа хэдэн олон үнэтэ дурадхалнуудые оруулна. Манай түрэл партиин эдэ түүхэтэ документнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ ажалшадые коммунизмын асари илалтануудта зоригжуулна.

Мүнөө шулуу нүүрһэ малтан абаха гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө Галуута-Нуурай шахтануудта социалистическэ мүрысөөн бүри ехээр эршэдэнэ. Шахтануудай коллективүүд энэ жэлэй гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, тэрээнһээ гадуур 18—20 миллион тоннoһoo дээшэ нүүрһэ малтан абахые оролдоно. Коммунистическэ ажалай бригаданууд гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө патриотическа хүдэлөөн һүүлэй үедэ эндэ бүришье үргэдэжэ байна.

Ерэхэ долоон жэлэй туршада Галуута-Нуурай дэргэдэ шэнэ шэнэ нүүрһэнэй шахтанууд баригдахаар хараалагдана.

Аймагай колхозуудта малай тоо толгой олошоруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ түсэб зохёогдоно. Энэ зорилго бэелүүлхын түлөө колхозуудта сабшалангай ехэхэн газар уһалагдажа, нилээд ехэ үбһэ тэжээл хуряагдаха юм.

Мүн арадай гэгээрэл хүгжөөхэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ үхибүүдэй түрэлхид болон бусад ажалшад хабаадажа, хэдэн олон үнэтэ дурадхал оруулаа.

Делегат нүхэр Желтын үгэһөө

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб манай орон дотор коммунизм байгуулха асари ехэ программа мүн.

Ерэхэ долоон жэл соо манай республикын ажахын бүхы һалбаринууд тон түргэнөөр хүгжэхэ байна.

Гэбэшье манай хүдэлмэридэ байһан дутуу дунданууд тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Республикымнай хүдөө ажахы гүрэнһөө тон ехэ туһаламжа абаа, абажашье байна. Капитальна хүдэлмэридэ зорюулагдажа ехэ мүнгэн зөөри һомологдоо. Трактор, комбайн, автомобиль болон бусад машина, техникэ хүдөө ажахымнай олоор абаа. Эдэ бүхы туһаламжын ашаар манай колхоз, совхозууд хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болоо. Мүн ажалшадай ажалай, политическэ эдэбхинь дээшэлээ. Гэбэшье эдэ зарим тэды амжалтанууд манай эрилтые хангаһагүй. Манай хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд бии.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай, үбһэ ногооной ургаса бага байһаар. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, поли, сабшалангаа үтэгжүүлхэ, уһалха хүдэлмэри муугаар ябуулнабди. Тиимэ дээрэһээ манай олон колхоз, совхозууд гектарай 6—7 центнер ороoһo таряа, 5—6 центнер үбһэ абадаг байна.

Кадр тухай асуудал тон ехэ удхашанартай. Хүдөө ажахын кадрнуудтай, илангаяа хүтэлбэрилхы кадрнуудтай, мүн таряан ажал, мал ажал дээрэ хүдэлдэг колхознигууд болон совхозой хүдэлмэрилэгшэдтэй үшөөл бага хүдэлмэри ябуулнабди. Кадрнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэриие партиин райкомууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд толгойлхо ёһотой.

Мүнөө малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ тон шухала хэрэг болоод байна. Энэ асуудалда партийна организацинууд анхаралаа ехээр хандуулха уялгатай.

Мал ажалые түргөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ дутаасагүй хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна. Малдаа тэжээл ехээр бэлэдхэхын тула мүнгэн зөөри ехээр һомолдог болохо хэрэгтэй.

Мал ажалай талаар ерэхэ долоон жэлэй туршада иимэ гол зорилгонууд табигдана гэбэл: манай мал ажалай гол һалбари болохо хонин ажахые түргөөр хүгжөөхэ, мяха, ноoһo ехээр абадаг болохо, ашаг шэмэ ехэтэй малые олоор үсхэбэрилхэ, ажахыгаа саашадань хүгжөөхэдөө аймаг, колхоз, совхоз бүхэниие тусхай мэргэжэлтэй болгохо.

Тэрэшэлэн ажахыгаа һайнаар хүтэлбэрилдэг болохын тула советскэ аппарадые сомор болгохо, хүдэлмэриень һайжаруулха шухала.

Делегат нүхэр Магуновой үгэһөө

Партиин XXI съездын хүндэлэлдэ ехэ ехэ уялганууд абтаад, амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Цехүүдэй, бригадануудай коллективүүд, тус тус хүдэлмэришэд коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ олоороо орожо эхилээ.

Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые шэнэдхэн һайжаруулһан, нютагуудтахи советскэ зурганууудай эрхые үргэдхэһэн ябадал партийна организацинуудай бага сагын юумэндэ хамаархыень болюулха, кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри һайжаруулха, олониитые һургаха эрхэ байдал хангаха зорилготой.

Кабанскын аймагай партийна конференци дээрэ нэгэ делегат тон шухала һанамжа хэлэһэн байгаа. Тэрэнь юуб гэхэдэ: бага хүсэ гаргаад, ехэ продукци бүтээдэг болохын, ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхын түлөө мүрысэдэг шэнэ формонуудые дэмжэхэ, энээнтэй дашарамдуулан бүхы предприятинуудта экономическа эрдэм мэргэжэл шудалха һуралсал эмхидхэхэ гэһэн удхатай. Продукциин өөрынь үные химдаруулха гээшэ юуб гэжэ хүдэлмэришэн бүхэн мэдэхэ ёһотой. Предприятиин баланс гү, ондоошье асуудалнуудые хүдэлмэришэн бүхэн мэдэдэг байха зэргэтэй. Минии һанахада, энэ дурадхалые һайшаан абамаар байна.

Манай хүдөө ажахын талааршье абаад үзэе. Тэжээлэй единицэ гэдэг юуб, хэды шэнээн тэжээл единицэ болохо юм, һү, мяха болон ондоошье продуктнуудые ехээр абадаг болохын тулада хэды шэнээн тэжээл хэрэгтэйб гэхэ мэтые мэдэхэгүй һаа, мал ажалай һайн хүдэлмэрилэгшэ боложо шадахагүйнь элитэ. Үүсхэлтэй һайнаар хүдэлжэ, ажахыгаа хүгжөөхын тулада зоотехническэ шухала шухала зүйлнүүдые мэдэхэ хэрэгтэй болоно.

Партиин обком, тэрэнэй секретарьнууд тушаа, тэрэ тоодо нам тушаа хэгдэһэн шүүмжэлэл тон зүб. Ерэхэ долоон жэлдэ зорюулжа партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ саашанхи хүдэлмэреэрээ туһалха гэжэ оролдохобди.

Делегат нүхэр Малыгинай үгэһөө

Манай орон дотор коммунизм байгуулха тухай научна үндэһэ һууритай түсэб КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд соо табигданхай. Энэ асари ехэ түсэбые Баргажанай аймагай ажалшад баяр баясхалантайгаар угтажа, нэгэн дуугаар дэмжэнэ.

Партиин XX съездһээ хойшо хүдөө ажахые хүгжөөхэ ехэхэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ, хүдөө ажахын продукци нилээд ехээр абтадаг болоо. Тиигэжэ манай аймагай колхозууд энэ жэлдэ гүрэндэ һү, ноoһo, үндэгэ, ороoһo таряа худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээд, мүнөө мяха худалдаха түсэбөө дүүргэхын түлөө оролдожо байна.

Гэхэтэй хамта аймагай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн дутуу дунданууд бии.

Баргажанда модон ехээр бэлэдхэгдэдэг, бэлэдхэгдэхэшье болоно. Теэд эндэ химическэ промышленностьда хэрэгтэй үнэтэ үлэгдэлнүүд ехээр үлэшэнэ. Энээнэй урда тээ Мостовая станциһаа Баргажанай адаг хүрэтэр түмэр харгы табижа, тэндэ целлюлозно-вискозно комбинат бариха асуудал оло дахин табигдаһан байгаа. Гэхэ зуура энэ асуудал мүнөөшье болотор шиидхэгдэнэгүй.

Баргажанай адагта загаһанай консервын комбинат 5-дахи жэлээ баригдажа байбашье, дүүргэгдэхэ үды. Манай һанахада, комбинадай гол корпусые 1959 ондо дүүргэжэ, 1960 ондо түмэр банкын цех, 1961 ондо мяха болбосоруулха цех ашаглалгада оруулха хэрэгтэй. Эдэ асуудалнуудые республикын совнархозой туһаламжагүйгөөр шиидхэхэнь бэрхэтэй.

Һүүлэй үедэ колхозуудта зүб севооборот эрхилхэ тушаа зарим тэды хэмжээн аймагтамнай абтажа эхилээ. Теэд энэ хэрэгтэмнай республикын Хүдөө ажахын министерство, тэрэнэй мэргэжэлтэд туһа хүргэхын орондо, элдэб шалтагаан баримталаад, һаад ушаруулна. Нютагай болон байгаалиин эрхэ байдал хараадаа абажа, хүдөө ажахые һайнаар хүтэлбэрилхэ шанга эрилтэ Хүдөө ажахын министерствын үмэнэ табигдаха ёһотой.

Делегат нүхэр Егоровагай үгэһөө

Ерэхэ долоон жэлдэ хүндэ промышленностиие хүгжөөхын хажуугаар, арад зоной хэрэглэмжые хангадаг хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиие хэзээ хэзээнэйхиһээ хурданаар хүгжөөхэ зорилго табигдана. Промышленность болон хүдөө ажахын хүгжэхэ бүри арад зоной ажаһуудал һайжарха, тэрэнэй эрилтэнүүд жэл ерэхэ бүри ехэ болохонь элитэ.

Манай республикын нютагай болон кооперативна промышленностиин предприятинууд үйлэдбэриингөө түсэбые дүүргэжэ, үлүүлэн дүүргэжэ байбашье, арад зоной эрилтые хүсэдөөр хангажа шаданагүй. Илангаяа арад зониие мебелеэр хангажа шаданагүйбди. Тиимэһээ Улан-Удэ городто мебель бүтээхэ фабрика ерэхэ жэлдэ шэнээр баригдажа дүүргэгдэхэ зэргэтэй. Мүн оёдолой хоёр фабрика, Улан-Удэ, Кяхта городуудта хилээмэнэй завод баригдаха.

Тиимэһээ арад зоной хэрэглэмжые хүсэд һайнаар хангахын тула нютагай болон кооперативна промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха хэрэгтэй. Нэн түрүүн тэдэ предприятинуудые эдэбхитэй һайн кадрнуудаар бэхижүүлхэ, тэдэнэй эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха шухала. Тиигэбэшье партиин зарим айкомууд (Яруунын, Курумканай) нютагай болон кооперативна промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэридэ анхарал багаар табидаг, тэдэнэй үүргые тоодоггүй байһаниинь гэмшэлтэй.

ГҮҮРТЭ, ОТАРА БҮХЭНДЭ ҮДЭРЭЙ ГУРИМ НАРИНААР САХИЖА, МАЛДАА ТЭЖЭЭЛЫНЬ ЗҮБӨӨР ХУБААРИЛАЯ

☆ ☆

Оролдосотой ажалай аша үрэ

Судтын дабаанай оройдо гарахада, нюдэнэй хараа хүрэхысэ үргэн дэлюун, баян дэлгэр Борьёогой талын заха үзүүр нэмжыдэг. Энэ талын үдхэн хагда ногоондо Тори, Сэлэнгын зарим колхозуудай хэдэн мянгаад үхэр малнуудай, хони ямаадай хушууран бэлшэжэ ябахань үбэл зунгүй үзэгдэдэг юм. Тэдэнэй дунда Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дүршэл ехэтэй түрүү хонишон Чойжалсан Цыденович Цыденовэй харууһалдаг атар тарган эрье хонид илгаран харагдадаг юм.

Нээрээшье нүхэр Цыденовэй отарын эрьенүүдые харахада, надхама ута торголиг ноохотой, монсогор сула бэетэй юумэд атарлан бэлшэжэ ябадаг. Энэ хонишон арбаад гаран жэлдэ Борьёогой талада артелиингээ эрье хонидые үбэл зунгүй адуулжа, бэлшээжэ, нилээд ехэ дүршэлтэй болонхой. Мүнөө эндэ хамта 1100-гаад эрье хонид үбэлжэжэ байнхай.

— Энэл даа, колхозоймнай үнэтэ баялигынь. Үзэхэдэтнай болохо, — гээд хонишон Чойжалсан хорёо соо нэгэ эрьеые саб шүүрээдхинэ. Энэ эрьеын ноохые иража харахада, нарин ута, үдхэн гээшэнь аргагүй, ямар нэгэн нарин торгоной утаһа һануулна. Тэрэнэй отарада иимэ ноохотой эрье хонид олон юм.

Ажалайнгаа иимэ үрэ дүнгые харахадаа хонишон Цыденов ехэл баяртай, омогорхолтойшье хэбэргэй. Теэд омогорхоншьегүй яахабдаа. Энэ нүхэрнай гүнзэгы ехэ удхашанартай, гүрэн түрын хүндэтэй ажал хэрэг бүтээжэ байна ха юм.

Хонишон Цыденов өөрынгөө хани нүхэр Балжин Жамсарановнатай сугтаа байгша ондо оролдосотой һайнаар ажаллажа, ноохо хайшалха түсэбөө нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээд, гүрэндөө 144 мянган түхэригэй эрхим шанартай нарин, нарибтар ноохо тушааһан байна. Мүн эрье хонин бүриһөө 3,3 килограмм ноохо хайшалаа, 300 эрье хонидые толгой бүриин 70 килограмм шэгнүүртэйгээр, тарганаар гүрэндэ худалдаа.

— Тамнай ямар түрүү арга, дүршэл хэрэглэжэ, ажалдаа иимэ һайн амжалта туйлана гээшэбта гэжэ асуухада:—Мал ажал дээрэ хүдэлмэрилһөөр хорёод жэл бологдобо. Энэ үе соо ажал хүдэлмэридөө зарим тэды дүршэгдөө юм бэзэ. Теэд ямаршье ажалда амжалта туйлахын тула өөрын оролдолго хэшээл хэрэгтэй бшуу. Зун намарай урин дулаанда, зүлгэ ногооной шэмэтэй һайнда хонин һүрэгөө бэлшээжэ абадагбди. Тиихэдэ Борьёогой үргэн талада хони мал бэлшээхэдэ таатай зохид, ехэл үрэжэлтэй һайн газар гээшэ. Гэбэшье тала уужам гээд лэ хонидые дура зоргондонь, хайша яашань табяад, бэлшээрэе ямаршье эмхи гуримгүйгөөр гэшхүүлжэ, балбуулжа байха болоо һаа таарахагүй. Тиимэһээ бидэнэр бэлшээрээ тон наринаар химгадан хэрэглэжэ, зүбөөр хубаарилжа, тэндээ хонидоо ээлжээгээр адуулдагбди. Гадна илангаяа үбэлэй сагта хонидто минеральна тэжээл, дабһа горьтой үгөөд, зарим муудаһан, тураһан хонидые илгажа, тусгаар харууһалдаг, эдеэлүүлдэгбди. Мүн хонидто һайн, дулаан, тааруу зохид байра хэрэгтэй гээшэ,—гэжэ нүхэр Цыденов ажал тухайгаа тобшохоноор хөөрэнэ.

Мүнөө алдарта партиингаа XXI съездые ажалай толотомо амжалтаар угтахын тула үбэлэй ольбон хүйтэнһөө урдуур хонидоо һай һайн хагдатай газарта адуулжа, шадал тамир һайса абхуулхын, үбэлжэлгыень эрхимээр үнгэргэхын түлөө тэдэнэр эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Р. Балданов.

☆

Зон нүхэдтөө магтуулаа

Арба, хорин жэлдэ артелиингээ адуу мал харууһалжа, ажал хүдэлмэриин арга тодхол олоһон алтан гартай ажалша бэрхэ хүнүүд нютаг бүхэндэ байдаг бшуу. Зэдын аймагай Борьёогой сомоной «Эрдэм» колхозой дүршэл ехэтэй, үнинэй хонишон Цыремпил Гендуновна Бадмажапова эгээл иимэ хүнүүдэй нэгэн юм.

Байгша ондо энэ хонишон отарынгаа зуун эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абажа түлжүүлээ. Мүнөө эндэ үбэлэй эртын дүшөөд гаран хурьган абтаад, кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэжэ байна. Декабриин һүүл болотор үшөө 80-аад хурьган абтаха.

Партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ нүхэр Бадмажапова мүрысөөндэ ороод, ерэхэ жэлдэ отарынгаа зуун эхэ хонин бүриһөө 120-һоо үсөөн бэшэ хурьга абахын тула эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Ц. Бадмажапова.

Д. Цыремпилов.

Малайнгаа үбэлжэлгые муу бэлэдхэлтэйгээр эхилээ

Торнин «Красный Октябрь» колхозой малшад энэ жэл һү һаалгые дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ оролсожо, үнеэн бүриһөө 1300 литр һү һааха уялга абаа һэн.

Үнгэрһэн арба һарын мэдээгээр тэндэхи дүршэлтэй бэрхэ һаалишад Гарма Дондокова — 1522 литр, Гарма Шагдурова — 1303, Дулма Ринчинова—1164, Лайжит Очирова — 1063, Елизавета Цыбенова — 1042 литр һү үнеэн бүриһөө һаагаад байна.

Гэбэшье 10 һарын туршада бүхы колхоз дээрэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр аймаг доторхидо орходоо 200 литрээр бага гэхэ гү, али 754 литр һүн һаагдаа.

Иимэ ушар юундэ тохёолдооб гэхэдэ, һү һаалгые дээшэлүүлхэ тэмсэлые колхозой правлени, партийна эхин организаци бодото һайнаар эмхидхэнэгүй гэлтэй. Мүн тиихэдэ түрүү дүй дүршэлые малшадай, илангаяа һаалишадай дунда дэлгэрүүлхэ тухай бодомжологдодоггүй. Колхозойнгоо түрүү һаалишадай мэргэжэл шадабарие залуу һаалишадта дамжуулан үгэхэ хэрэг тоогдодоггүй. Яахадаа олонхи һаалишадынь һү багаар һаанаб гэхэдэ, үнеэдые зүбөөр һааха ябадал хайша хэрэгээр табигданхай. Ажалай дүршэлтэй болоодүй залуу һаалишад үнеэдые яажа һааха, харууһалха, дэлэнгыень нидхэрхэ тухай һайса мэдэнэгүй.

— Би энэ оной май һараһаа һаалишанаар хүдэлжэ байнаб. Ажалдамни бэрхэшээлнүүд ушарна. Теэд үнинэй дүршэлтэй һаалишад маанадта туһалнагүй, — гэжэ залуу һаалишан Ц. Гомбоева хөөрэнэ. Нээрээшье колхозой түрүү һаалишад Гарма Дондокова, Гарма Шагдурова болон бусад залуу һаалишадые һургаха, тэдэндэ зохистой заабари үгэжэ, ажал хүдэлмэридэнь бодото туһаламжа үзүүлжэ байха дүүрэн аргатай.

Жэл бүри малаа үбэлжэлгэдэ оруулдагшье һаа, колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ үбэлжэлгэдэ хайша хэрэгээр хандаа. Малай байра муугаар бэлдэгдэнхэй. Жэшээлбэл, нүхэр Аюрзанаевай даадаг гүүртын үнеэдэй байра үшөө дулаалагдаагүй. Мүн бусадшье гүүртэнүүдтэ оройгүй, үүдэгүй байранууд бии байһаар. Үнеэдые уһалха худаг, түхеэрэлгэ бэлдэгдээгүй. Үнеэдэй байра шадархи худагууд, уһа бүлеэдхэдэг түхеэрэлгэ ашаглагданагүй.

Һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө үнеэдые һайнаар эдеэлүүлхэ ёһотой гэжэ мэдээжэ ха юм. Гэхэтэй хамта һаамхай үнеэдтэ концентрат, силос үгтэнэгүй. Харин тиихэдэнь үдэр хоногой үнгэрхэ бүри һү һаалгань доошолжо байна.

Н. Николаев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ГДР-эй партийно-правительственна делегаци Варшавада ерэбэ

БЕРЛИН, декабриин 9. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегаци СЕПГ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихт түрүүтэйгээр Польшын Арадай Республика орохоёо Берлинһээ үсэгэлдэр үдэшэ гараа.

ВАРШАВА, декабриин 9. (ТАСС). Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегаци Германиин социалистическэ нэгэдэмэл партиин нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихт түрүүтэйгээр мүнөөдэр Варшавада ерээ. Делегациин эндэ ерэхые Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитет, Польшын Арадай Республикын правительство уриһан байгаа.

ВАРШАВА, декабриин 9. (ТАСС). Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин болон Германиин социалистическэ нэгэдэмэл партиин делегацинуудай хоорондо мүнөөдэр эндэ хэлсээн эхилээ.

ВСРП-гэй ЦК-гэй пленум

БУДАПЕШТ, декабриин 9. (ТАСС). «Непсабадшаг» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин Центральна Комитедэй пленум энэ оной декабриин 5-һаа 7 хүрэтэр Будапештдэ болоо. Пленум иимэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ:

1. ВСРП-гэй съезд зарлаха тухай дурадхал. Элидхэлшэ — Янош Кадар.

2. 1959 оной арадай ажахын түсэб тухай тогтоол. Элидхэлшэ — Антал Апро.

3. Партиин аграрна политикын асуудалнуудаар дурадхалнууд. Элидхэлшэ — Йене Фок.

ВСРП-гэй съездые ерэхэ жэлэй хоёрдохи хахадта зарлаха гэһэн шиидхэбэри баталан абтаа. 1959 оной арадай ажахын түсэбые Центральна Комитет баталба. Энэ түсэб тушаа директивэнүүд урда тээнь гурбан жэлэй түсэбые зүбшэн хэлсэлгын үедэ һайшаагдаһан юм. Партиин аграрна политикада хамаатай асуудалнуудые пленум зүбшэн хэлсээд, зохихо шиидхэбэринүүдые баталан абаа. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездэдэ ошохо ВСРП-гэй делегациин составые Центральна Комитет баталһан байна.

Берлинэй асуудалаар советскэ дурадхалые баруун гүрэнүүд зүбшэн хэлсэхэнь

ЛОНДОН, декабриин 9. (ТАСС). Пресс Ассошиэйшн агентство «юумэ мэдэхэ хүнүүдэй» хэлэһые урдаа барин иигэжэ мэдүүлнэ. Берлинэй асуудалаар советскэ ното зүбшэн хэлсэхын тулада Англиин, Холбоото Штадуудай, Франциин, Баруун Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд декабриин 14-дэ Парижда уулзахань гэжэ Лондондо мэдээжэ болобо.

ДРВ-гэй Национальна суглаанай сесси нээгдэбэ

ХАНОЙ, декабриин 9. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын Национальна суглаанай юһэдэхи сесси мүнөөдэр эндэ нээгдээ.

1958—1960 онуудта экономико болон соёл культурые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые баталалга сессиин зүбшэхэ зүйлэй гол асуудал болоно. Президент Хо Ши Мин, премьер-министр Фам Ван Донг түрүүтэй правительствын гэшүүд, тэрэшэлэн хариин оронуудай дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудые толгойлогшонор, тэрэ тоодо СССР-һээ ДРВ-дэ байдаг элшэн сайд Л. И. Соколов сесси дээрэ байлсаа.

ДРВ-гэй Национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Тон Дык Тханг сессие нээгээ. Һүүлшын наймадахи сессиһээ хойшонхи үе соо суглаанай хэһэн ажал хүдэлмэри тухай тэрэ депутадуудта элидхэжэ үгэһэн байна.

Президент Хо Ши Миндэ үгэ үгтэбэ.

Конституцида заһабари оруулха талаар Национальна суглаанай комитедэй хэһэн хүдэлмэри тухай Хо Ши Мин депутадуудта мэдээсээ. Энэ комитедые Хо Ши Мин өөрөө толгойлдог юм. Комитет хүдэлмэреэ гол түлэб дүүргээ. Конституциин шэнэ проект ээлжээтэ сессиин зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдахаар хараалагдана гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Удаань республикын уласхоорондын болон дотоодын байдал тухай, мүнөө үедэ вьетнам арадай үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тухай правительствын элидхэлые премьер-министр Фам Ван Донг хэһэн байна.

Франциин компартиин зэргэнүүдые бэхижүүлхын түлөө

ПАРИЖ, декабриин 9. (ТАСС). Партийна биледүүдые һэлгэхэ, партида шэнэ гэшүүдые абаха кампаниин эхилһэн тухай Франциин коммунистическэ партиин ЦК-гэй политбюрогой мэдүүлгые «Юманите» газетэ мүнөөдэр толилоо.

Мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Парти хадаа Франциин хүдэлмэришэн ангиин саашадаа хэхэ политическэ болон экономическа тулалдаанда өөрынгөө зэргэнүүдые бүри нягтаар жагсааха зорилготой кампани нэгэ талаһаа түрүү хүсэнүүдэй, нүгөө талаһаа фашизмын хархис хүсэнүүдэй хоорондохи тэмсэлэй орон дотор бүри хурсадажа байһан оршон байдалда эхилбэ.

Франциин олониитэ ажалшадай ажабайдалда угаа ехэ удхашанартай энэ политическэ кампаниие эмхитэйгээр үнгэргэхыень партиин бүхы гэшүүд болон эдэбхитэдые политбюро уряалаа.

Африкын арадуудай конференцидэ Насерай эльгээһэн бэшэг

КАИР, декабриин 9. (ТАСС). Африкын арадуудай Аккрада боложо байһан конференцидэ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президент Гамаль Абдель Насер бэшэг эльгээжэ, эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө Африкын арадуудай хэжэ байһан тэмсэлые һайшааһан байна.

Бэшэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Эрхэ сүлөөгэй, тэгшэ эрхын, эб найрамдалай болон бүхы хүн түрэлтэнэй байдал һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгоёо нэгэдүүлээд байгаа һаань, Африкын арадуудта ямаршье юумэ һаад ушаруулжа шадахагүй. Африкын арадуудай энэ хүдэлөөе Азиин аха дүү оронууд дэмжэхэ байна. Африка, Азиин арадууд һаналаа нэгэдэжэ, бэе бэеэ дэмжэлсэхэ. Энээндэ Бандунгын конференци дээрэ эхи табигдаа һэн.

Гадаадын ямаршье эзэмдэгшэдэй хамааралсалгагүйгөөр хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэдэг болохын түлөө, хаанаһаашье хамааралсалгагүйгөөр өөһэдынгөө ороной баялигуудые хэрэглэхын түлөө, өөһэдынгөө ерээдүйн үетэнэй сүлөөтэ хүнүүдтэл адли эрхэтэй байхын түлөө тэмсэжэ байһан арадуудай һанал нэгэдэлгые бэхижүүлхын тулада Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын арад бүхы юумэ хэхэ байна».

Промышленна, хүдөө ажахын выставкэ Каирта нээгдэбэ

КАИР, декабриин 9. (ТАСС). ОАР-эй промышленностиин болон хүдөө ажахын продукциин выставкэ мүнөөдэр эндэ нээгдээ. Энэ выставкэ республикын экономическа туйлалтануудые харуулна.

Имагтал орон дотор бүтээгдэдэг продукцинууд выставкэ дээрэ табигданхай. Египедтэ революциин болоһонһоо хойшонхи зургаан жэлэй турша соо ОАР-эй Египетскэ болон Сирийскэ районуудай промышленностиин, хүдөө ажахын туйлаһан амжалтануудые харуулһан олон тоото панно, диаграмманууд эндэ бии. Гоёон шэмэглэгдэһэн выставкын үүдэндэ Асуанска хаалтын (плотинын) томо модель табигданхай.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президент Гамаль Абдель Насер выставкые нээгээ.

ООН-эй АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 9. (ТАСС). Израилиин болон Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын хилэ дээрэ зурилдөөнэй болоһонтой дашарамдуулан, Израиль гүрэнэй гуйһан гуйлтаар Аюулгүйн Соведэй заседани үсэгэлдэр болоо. Аюулгүйн Совет хадаа Израилиин гомдолые, тэрэшэлэн ОАР-эй түлөөлэгшын тобшо тоосоое шагнаһанайнгаа һүүлээр, тус асуудал зүбшэн хэлсэлгые удаадахи заседани хүрэтэр хойшолуулһан байна. Соведэй гэшүүдэй зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр удаадахи заседаниие зарлаха болзор тогтоогдохо юм.

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 9. (ТАСС). ООН-эй гэшүүндэ Гвинейн Республикые абахыень ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ һанамжалан дурадхаха гэһэн шиидхэбэри Аюулгүйн Совет нэгэн дуугаар баталан абаа.

Женевэдэхи зүблөөнүүд дээрэ

ЖЕНЕВА, декабриин 9. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай гурбан гүрэнэй зүблөөнэй ээлжээтэ заседани декабриин 8-да боложо, зүблөөндэ хабаадагшад атомна, водородно зэбсэг туршалга болюулха тухай хэлсээнэй хоёрдохи статьягай текстые зүбшэн хэлсээд, баталан абаа.

Хоёрдохи статья хадаа хэлсээнэй дүүргэлтын хойноһоо хиналта хэхэ организаци байгуулгада хамаатай.

ЖЕНЕВА, декабриин 9. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай гурбан гүрэнэй зүблөөнэй мүнөөдэр болохоор хараалагдаһан заседани баруун оронуудай делегацинуудай гуйлтаар декабриин 10 хүрэтэр хойшолуулагдаа.

ЖЕНЕВА, декабриин 9. (ТАСС). Гэнтын добтолго зайсуулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар экспертнүүдэй зүблөөнэй ээлжээтэ заседани мүнөөдэр боложо, СССР-эй, Албаниин, США-гэй түлөөлэгшэд мэдүүлгэнүүдые хээ. Удаадахи заседанинь декабриин 10-да болохоор хараалагдаа.

Ирагай республикын премьер-министрын хандалга

БАГДАД, декабриин 9. (ТАСС). Ирагай арадта Ирагай республикын премьер-министр Керим Касемэй хандаһан хандалгые Багдадай радио декабриин 8-най үдэшэ дамжуулаа. Ирагтахи республиканска засаг түрые декабриин 9-дэ гү, али 10-да унагааха зорилготойгоор хэгдэжэ байһан нюуса үгэсэлгын элирүүлэгдэһэн тухай хандалга соо хэлэгдэнэ.

Энэ нюуса үгэсэлгэ республикын бэеэ даанхай байдалда, ороной дотоодын аюулгүй байдалда ехэ түбэгтэй байгаа. Зарим забхайрһан этэгээдүүд хариин оронойхидтой хамжажа, энэ нюуса үгэсэлгые бэлэдхэһэн байгаа гэжэ хандалга соо хэлэгдэнэ.

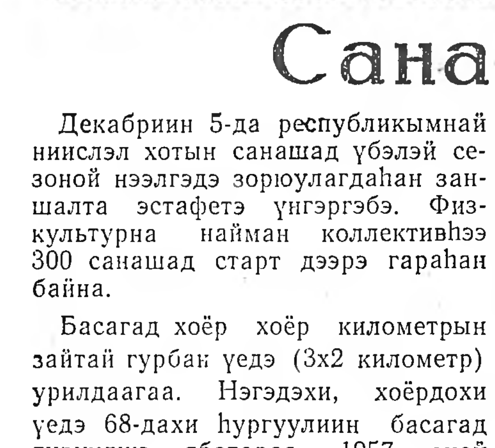
Нюуса үгэсэлгээ бэелүүлхэдээ хэрэглэхэ гэһэн буу зэбсэг, мүн документнүүд болон мүнгэ алта засагай газарайхид үгэсөөшэдһөө оложо абаһан байна. Үгэсөөндэ хабаадагшад арестовалагдаа. Гүрэндөө урбаһанайнь түлөө гэмнэхын тулада тэдэнэр арадай суудтэ үгтэхэ юм гэжэ хандалга соо тэмдэглэгдэһэн байна.

Һэрэмжэтэй байхыень, республикын бүхы газар дээрэ ёһо гурим сахин хамгаалхыень арадые энэ хандалга уряална.

Санаар ябаха сезон нээгдэбэ

Декабриин 5-да республикымнай ниислэл хотын санашад үбэлэй сезоной нээлгэдэ зорюулагдаһан заншалта эстафетэ үнгэргэбэ. Физкультурна найман коллективһээ 300 санашад старт дээрэ гараһан байна.

Басагад хоёр хоёр километрын зайтай гурбан үедэ (3х2 километр) урилдаагаа. Нэгэдэхи, хоёрдохи үедэ 68-дахи һургуулиин басагад түрүүлжэ ябатараа, 1957 оной эстафетын кубок барижа байһан түмэр замай 65-дахи һургуулиин санашадта гартаба. Энэ һургуулиин санашад Костылева, Коржавина, Веснина тэрэ зайе 29 минута 14 секунда соо гаталаа. 68-дахи һургуулиин санашад хоёрдохи һуурида гараа. 3-дахи һургуулиин һурагшад гурбадахи һуури эзэлһэн байна.

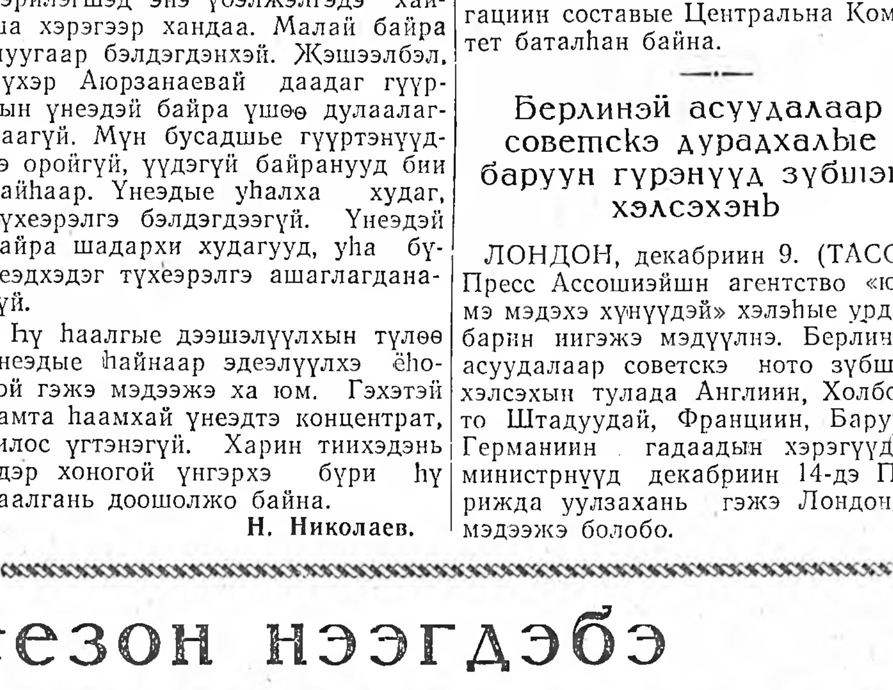

Эхэнэрнүүдтэ тогтоогдоһон зайда техникумүүдэй басагад урилдаахадаа кооперативна техникумэй санашад нёдондоной чемпион байһан түмэр замай техникумэй командые ахижа гараа. Хоёрдохи һуури түмэр замай техникумэй һурагшад, гурбадахи һуури худөө ажахын техникумэй команда эзэлбэ.

Үйлэдбэриин коллективүүдэй дундаһаа Улан-Удын депогой эхэнэр санашад Марчук, Кваша, Состылева түрүүлжэ ерээ.

Санаар бэрхээр ябадаг эхэнэрнүүдэй бүлэгтэ зооветинститудай студентнэр эстафетые түрүүн (44 минута 51 секунда соо) асараа. Тэрэ командын гэшүүд Фурлетова, Юдинцева, Куделина институдайнгаа нэрэ хүндые хамгаалһан байна. Багшанарай институдай коллектив түрүү һуури эзэлэгшэдһээ хахад минутаар гээгдэбэ. Гурбадахи һуурие багшанарай институдай хоёрдохи команда эзэлһэн байха юм.

Сезоной нээлгэдэ эдиршүүлэй (хүбүүдэй) хорин хоёр команда урилдаагаа. Түмэр замай транспортын 68-дахи һургуулиин һурагшад бэлэдхэл һайнтай байжа, 12 километр (4х3 км) зайе 1 час 1 минута соо гаталжа, түрүү һуури эзэлбэ. Түмэр замай 1-дэхи училищинхид хоёрдохи, 68-дахи һургуулиин һурагшадай хоёрдохи команда гурбадахи һуури эзэлһэн байна.

Эрэшүүл 20 километрын (4х5 км) зайда элдэб хаалтануудые дабажа урилдаагаа. Багшанарай институдай спортивна клубай спортсменүүд эстафетые 1 час 8 минута 50 секунда соо асаржа, түрүү һуури эзэлээ. Хоёрдохи һуурида шэлэй механизированнэ заводой, гурбадахи һуурида зооветинститудай команда гараба.

Техникумүүдэй командануудай дундаһаа нэгэдэхи һуури түмэр замай техникумэй, хоёрдохи һуури—лесотехникумэй, гурбадахи һуури худөө ажахын техникумэй санашад эзэлһэн байна.

Эхин шатын коллективүүдэй дундаһаа «Динамо» бүлгэмэй спортивна табадахи команда илажа гараа. 1957 ондо түрүү һуури эзэлһэн Улан-Удын депогой спортсменүүд хоёрдохи һуурида гараба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Санаша һурагшад урилдаанда гараба. 2. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн 65-дахи һургуулиин һурагшад (зүүн гарһаа) Таня Веснина, Люда Коржавина, Люда Костылева.

А. Игумнов.

Л. Хайдуровай фото.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00910. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4730.